

ΑΙΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ**στην πρόταση νόμου «Αποκλεισμός εκλογιμότητας συνδυασμών στις εκλογές για την ανάδειξη Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών»**

Προς Τη Βουλή Των Ελλήνων

Επί της Αρχής

Όπως έχει δεχθεί και το Δικαστήριο του Αρείου Πάγου Α Πολιτικό Τμήμα στις δύο βαρυσήμαντες αποφάσεις του υπ' αριθμόν 8/2023 και 95/2023, ο εκλογικός νομοθέτης έχει το δικαίωμα αλλά και την υποχρέωση να μην επιτρέπει τη χρήση των δικαιωμάτων εκλογικής συμμετοχής με σκοπό τη διάβρωση των φιλελεύθερων και δημοκρατικών θεσμών. Η συνταγματική αυτή επιταγή για την αυτοπροστασία της δημοκρατίας δεν ισχύει μόνο στο επίπεδο της εθνικής πολιτικής αντιπροσώπευσης δια μέσου των βουλευτικών εκλογών, αλλά και στο επίπεδο της τοπικής πολιτικής αντιπροσώπευσης δια μέσου των εκλογών για την ανάδειξη των Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών, δεδομένου ότι οι Δήμοι και οι Περιφέρειες αποτελούν αρθρώσεις της δημοκρατικής μορφής του Κράτους κατά την έννοια του 1§1 Συντ.

Μάλιστα, ειδικώς όσον αφορά τις Αρχές των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ο εκλογικός νομοθέτης έχει περιθώρια μεγαλύτερης διακριτικής ευχέρειας κατά τον καθορισμό των κωλυμάτων εκλογιμότητας ή των προϋποθέσεων αποκλεισμού εκλογιμότητας καθώς και των ασυμβίβαστων, σε σχέση με τις βουλευτικές εκλογές, αφού το άρθρο 102 §2 Συντ. που ρυθμίζει τα σχετικά με την εκλογή των Αρχών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συνοδεύεται από επιφύλαξη νόμου («όπως νόμος ορίζει»), στην οποία τίθεται ως εγγυητικός όρος ο σεβασμός των αρχών της καθολικότητας και της μυστικότητας της ψηφοφορίας, ενώ η σχέση μεταξύ ενεργητικού και παθητικού εκλογικού δικαιώματος κατά τα άρθρα 51§3 και 55§1 Συντ., καθώς και τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα των Βουλευτών (άρθρα 55 έως 57 Συντ.), μπορούν να ρυθμιστούν διαφορετικά στην περίπτωση των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών. Στο πλαίσιο αυτό ο εκλογικός νομοθέτης μπορεί να θεσπίσει αποκλεισμό εκλογιμότητας ορισμένων συνδυασμών υποψηφίων στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές, όπως το έχει ήδη πράξει για τις βουλευτικές εκλογές, για λόγους προστασίας του δημοκρατικού πολιτεύματος, στη συγκεκριμένη δε περίπτωση και για λόγους προστασίας του κύρους των Αρχών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, εάν ο υποψήφιος δήμαρχος ή περιφερειάρχης των συνδυασμών αυτών ή ο πραγματικός επικεφαλής τους έχει καταδικασθεί για εγκλήματα με ιδιαίτερη πολιτική απαξία.

Αθήνα, 21 Αυγούστου 2023

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Νικόλαος Ανδρουλάκης

Ευαγγελία Λιακούλη

Μιχάλης Κατρίνης

Δημήτριος Μάντζος

Παναγιώτης Δουδωνής

Έλενα – Μαρία Αποστολάκη

Ιλχάν Αχμέτ

Ελένη Βατσινά

Πάυλος Γερουλάνος

Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου

Παναγιώτα Γρηγοράκου

Αικατερίνη Καζάνη

Παρασκευάς Κουκουλόπουλος

Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος

Σταύρος Μιχαηλίδης

Γεώργιος Μουλκιώτης

Μπουρχάν Μπαράν

Δημήτριος Μπιάγκης

Γεώργιος Νικητιάδης

Αναστάσιος Νικολαΐδης

Απόστολος Πάνας

Γεώργιος Παπανδρέου

Παναγιώτης Παρασκευαΐδης

Στέφανος Παραστατίδης

Φραγκίσκος Παρασύρης

Ανδρέας Πουλάς

Αικατερίνη Σπυριδάκη

Χριστίνα Σταρακά

Ιωάννης Τσιμάρης

Εμμανουήλ Χνάρης

Παύλος Χρηστίδης

Εμμανουήλ Χριστοδουλάκης

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

«Αποκλεισμός εκλογιμότητας συνδυασμών στις εκλογές για την ανάδειξη Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών»

Άρθρο 1

Τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 15§8 του ν. 4804/2021

Στο άρθρο 15§8 του ν. 4804/2021 προστίθεται νέα παράγραφος 15§8Α που έχει ως εξής: 15§8Α «Δεν επιτρέπεται δήλωση συνδυασμών των οποίων ο υποψήφιος δήμαρχος ή ο πραγματικός επικεφαλής τους έχει καταδικασθεί σε οποιονδήποτε βαθμό σε κάθειρξη για τα αδικήματα των Κεφαλαίων 1-6 του Δεύτερου Βιβλίου του Ποινικού Κώδικα ή σε οποιαδήποτε ποινή για τα εγκλήματα του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα που επισύρουν την ποινή της ισόβιας κάθειρξης. Η αποστέρηση του δικαιώματος κατάρτισης συνδυασμών ισχύει για τη χρονική διάρκεια της επιβληθείσας ποινής και υπολογίζεται από την επόμενη της ημέρας της καταδικαστικής απόφασης. Στο πλαίσιο του παρόντος άρθρου ως πραγματικός επικεφαλής του συνδυασμού νοείται πρόσωπο άλλο από εκείνο του υποψήφιου δημάρχου και το οποίο με συγκεκριμένες πράξεις του εμφανίζεται να ασκεί τη διοίκηση του συνδυασμού ή να έχει τοποθετήσει εικονικό επικεφαλής του ως υποψήφιο δήμαρχο ή να έχει ηγετικό πολιτικό ρόλο προς το εκλογικό σώμα».

Το άρθρο 15§8 του ν. 4804/2021 αναριθμείται σε 15§8Β και παραμένει ως έχει.

Άρθρο 2

Τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 15§11 του ν.4804/2021

Στο άρθρο 15§11 του ν.4804/2021 προστίθεται νέα περίπτωση θ) που έχει ως εξής: «θ) αν ο υποψήφιος δήμαρχος του συνδυασμού ή ο πραγματικός επικεφαλής του έχει καταδικασθεί σε κάθειρξη ή ισόβια κάθειρξη για τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 15§8Α του παρόντος νόμου, η συνδρομή του κωλύματος εκλογιμότητας των ανωτέρω συνδυασμών ελέγχεται αυτεπαγγέλτως από το αρμόδιο δικαστήριο, το οποίο λαμβάνει ή δύναται να ζητεί τεκμηρίωση από τις κατά περίπτωση αρμόδιες δικαστικές ή άλλες αρχές. Προς υποβοήθηση της κρίσης τους, έχουν δικαίωμα να υποβάλλουν υπόμνημα με στοιχεία τεκμηρίωσης, μέχρι τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 17§1 του παρόντος νόμου, οι επικεφαλής υποψήφιοι δήμαρχοι ή νόμιμοι πληρεξούσιοι τους, των συνδυασμών που έχουν καταθέσει δήλωση στην οικεία εκλογική περιφέρεια. Σε περίπτωση αυτεπαγγέλτου ελέγχου ή υποβολής υπομνημάτων το αρμόδιο δικαστήριο καλεί τον ελεγχόμενο συνδυασμό να λάβει γνώση και να υποβάλει υπόμνημα με τις απόψεις του».

Άρθρο 3

Τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 52§8 του ν. 4804/2021

Η διάταξη του άρθρου 52§8 του ν. 4804/2021 τροποποιείται ως εξής: «Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι παράγραφοι 8Α και 8Β έως και 11 συμπεριλαμβανομένης και της περίπτωσης θ) του άρθρου 15 του παρόντος νόμου».

Άρθρο 4

Έναρξη Ισχύος

Οι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων ισχύουν από την δημοσίευση του νόμου αυτού.

Αθήνα, 21 Αυγούστου 2023

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Νικόλαος Ανδρουλάκης

Ευαγγελία Λιακούλη

Μιχάλης Κατρίνης

Δημήτριος Μάντζος

Παναγιώτης Δουδωνής

Έλενα - Μαρία Αποστολάκη

Ιλχάν Αχμέτ

Ελένη Βατσινά

Πάυλος Γερουλάνος

Κωνσταντίνα Γιαννακοπούλου

Παναγιώτα Γρηγοράκου

Αικατερίνη Καζάνη

Παρασκευάς Κουκουλόπουλος

Οδυσσέας Κωνσταντινόπουλος

Σταύρος Μιχαηλίδης

Γεώργιος Μουλκιώτης

Μπουρχάν Μπαράν

Δημήτριος Μπιάγκης

Γεώργιος Νικητιάδης

Αναστάσιος Νικολαΐδης

Απόστολος Πάνας

Γεώργιος Παπανδρέου

Παναγιώτης Παρασκευαΐδης

Στέφανος Παραστατίδης

Φραγκίσκος Παρασύρης

Ανδρέας Πουλάς

Αικατερίνη Σπυριδάκη

Χριστίνα Σταρακά

Ιωάννης Τσίμαρης

Εμμανουήλ Χνάρης

Παύλος Χρηστίδης

Εμμανουήλ Χριστοδουλάκης